

ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Н. С. КОСАР, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри маркетингу і логістики

Н. Є. КУЗЬО, ст. викл. кафедри маркетингу і логістики

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Важливою складовою належного інклюзивного розвитку особистості є формування доступної для них системи освіти. Проте це вимагає належної підготовки як навчального процесу, так і свідомості викладачів та студентів чи учнів. Ця тема є особливо актуальною, оскільки у світі сьогодні є понад 1 млрд. осіб з особливими потребами, що становить близько 15 % усіх жителів світу, 50 % з яких діти. У США, наприклад, дітей з особливими потребами на уроках супроводжують вчителі–дефектологи, за кожним з яких закріплюється близько 12 учнів та на початкових етапах – психологи [1]. Їх індивідуальні програми формуються електронною системою, що дозволяє оперативно відстежувати динаміку розвитку таких осіб. В Україні існує близько 1 млн. школярів, що мають інвалідність. Проте проблемою залишається отримання ними як середньої, так і вищої освіти. Діти з особливими потребами мають можливість навчатися лише у 7 % шкіл в Україні, оскільки решта належно не обладнані: у них відсутні необхідні ліфти, спеціальне обладнання для пересування тощо [2]. У 2018/2019 н.р. в Україні налічувалося лише 3790 закладів середньої освіти, які забезпечували інклюзивне навчання дітей [3].

Та найголовнішою проблемою у забезпеченні організації освіти людей з особливими потребами є зміна психології сприйняття таких людей як із сторони інших учнів та студентів, так і викладацького складу. Останні повинні володіти спеціальними навичками у професійній діяльності, пройти спеціальні курси підготовки. Використовуючи концепцію маркетингу цінності, ЗВО повинні забезпечити організацію спеціальних курсів щодо особливостей інклюзивного навчання, надання допомоги та формування толерантності із сторони інших студентів до людей з особливими потребами; забезпечити організацію індивідуальної роботи викладачів з такими студентами; формування належної інфраструктури для їх пересування, навчання та атестації [4]. Позитивним моментом є те, що МОН України останнім часом значну увагу приділяє питанням організації інклюзивної освіти.

Над вирішенням проблем інклюзивної освіти активно працює колектив Національного університету "Львівська політехніка", зокрема вже понад вісім років триває трансформація інфраструктури університету у безбар'єрний навчальний простір та провадиться інклюзивна освітня політика для задоволення освітніх, інформаційних та соціальних потреб осіб із особливими потребами. Для формування безбар'єрного простору НУ «Львівська політехніка» до 30 жовтня 2020 р. планує завершити розроблення атласу архітектурної доступності корпусів та території університету, закінчити роботи щодо архітектурної доступності восьми навчальних корпусів та двох гуртожитків.

Інклюзивні освітні послуги НУ «Львівська політехніка» формують такі основні кластери: послуги для студентів та викладачів з особливими потребами, підвищення кваліфікації співробітників університету стосовно інклюзивної освіти, оволодіння ними новими методиками, трансформація навчального середовища та налагодження співпраці з державними та громадськими організаціями, органами охорони здоров'я, реабілітації, правової підтримки, спорту, дозвілля тощо [5].

Для подолання проблем інклюзивної освіти та розширення її можливостей НУ «Львівська політехніка» сформовано Мережу партнерської взаємодії «Без обмежень», до якої входять українські і закордонні університети та інші партнерські організації на засадах укладених угод про співпрацю.

Отже, при вирішенні проблем інклюзивної освіти у навчальному закладі необхідно враховувати декілька взаємопов'язаних чинників: формування доступності навчального простору, підтримки високого рівня викладання, що має характеризуватися, зокрема, індивідуальним підходом до кожного учня чи студента з особливими потребами, використання інформаційних технологій у навчанні, налагодження співпраці освітніх закладів в Україні та закордоном для підтримки та обміном досвіду.

Література

1. Інклюзивне навчання у США: погляд практика з України. URL: <https://nus.org.ua/view/inklyuzyvne-navchannya-u-ssha-poglyad-praktyka-z-ukrayiny> (дата звернення 28.01.2020).
2. Інклюзивна освіта: як це працює за кордоном і в Україні. URL: https://24tv.ua/education/inklyuzivna_osvita_yak_tse_pratsyuye_za_kordonom_i_v_ukrayini_n1223963 (дата звернення 28.01.2020).
3. У МОН запустили серію відео щодо інклюзивної освіти. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1825402-u-mon-zapustili-seriyu-video-schodo-inklyuzivnoyi-osviti> (дата звернення 29.01.2020).
4. Авксентьєва Т. А., Лісниченко А. П. Шляхи запровадження інклюзивної освіти у ВНЗ України. URL: <http://library.vspu.net/bitstream/handle> (дата звернення 29.01.2020).
5. Національний університет «Львівська політехніка» розширює можливості для розвитку інклюзивної освітньої політики. URL: <https://lpnu.ua/news/2019/nacionalnyy-universytet-lvivska-politehnika-rozshyryuye-mozhlyvosti-dlya-rozvytku> (дата звернення 30.01.2020).